

საქართველოს გაერთიანებული სახელმწიფოს და სოფლის მეურნეობის მინისტრი

ბრძანება N 2-400

05/04/2021

ქ. თბილისი

**ქ. ზუგდიდში, შპს „კოლხეთი ცემენტის“ ცემენტის წარმოებაზე სკოპინგის დასკვნის
გაცემის შესახებ**

„გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსის“, მე-9 მუხლის და ამავე კოდექსის II დანართის
მე-5 პუნქტის 5.4 ქვეპუნქტის საფუძველზე,

ვ ბ რ ძ ა ნ ე ბ:

1. გაიცეს, ქ. ზუგდიდში, შპს „კოლხეთი ცემენტის“ ცემენტის წარმოებაზე სკოპინგის დასკვნა N17 (01.04.2021);
2. შპს „კოლხეთი ცემენტმა“ სავალდებულოა გზშ-ის ანგარიშის მომზადება უზრუნველყოს სკოპინგის დასკვნის N17 (01.04.2021) შესაბამისად;
3. ბრძანება დაუყოვნებლივ გაეგზავნოს შპს „კოლხეთი ცემენტს“;
4. ბრძანება ძალაში შევიდეს შპს „კოლხეთი ცემენტის“ მიერ ამ ბრძანების გაცნობისთანავე;
5. ბრძანების ძალაში შესვლიდან 5 დღის ვადაში სკოპინგის დასკვნა განთავსდეს სამინისტროს ოფიციალურ ვებგვერდზე, ქ. ზუგდიდის მუნიციპალიტეტის მერიის საინფორმაციო დაფაზე;
6. ბრძანება შეიძლება გასაჩივრდეს თბილისის საქალაქო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგიაში (თბილისი, დ. აღმაშენებლის ხეივანი, მე-12 კმ. N6) მხარის მიერ მისი ოფიციალური წესით გაცნობის დღიდან ერთი თვის ვადაში.

ლევან დავითაშვილი

მინისტრი

სკოპინგის დასკვნა N17

01.04.2021

საქმიანობის დასახელება: ცემენტის წარმოება;

დაგეგმილი საქმიანობის განმახორციელებელი: შპს „კოლხეთი ცემენტი“;

დაგეგმილი საქმიანობის განხორციელების ადგილი: ქ. ზუგდიდი, ჯანაშიას ქ. N 1;

განაცხადის შემოსვლის თარიღი: 04.02.2021;

მონაცემები სკოპინგის ანგარიშის შემდგენელის შესახებ: შპს „გამა კონსალტინგი“

ძირითადი საპროექტო მონაცემები:

სკოპინგის დასკვნის მიღების მიზნით სამინისტროში, შპს „კოლხეთი ცემენტის“ მიერ წარმოდგენილია, ქ. ზუგდიდში ცემენტის წარმოების სკოპინგის ანგარიში.

შპს „კოლხეთი ცემენტის“ მიერ გზშ-ის ჩატარების საჭიროების დადგენის მიზნით საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროში წარმოდგენილი იყო ცემენტის საწარმოს მოწყობისა და ექსპლუატაციის სკრინინგის განცხადება. 2019 წლის 12 დეკემბერს ზემოაღნიშნულ პროექტზე საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის მინისტრის N2-1206 ბრძანებით გაიცა სკრინინგის გადაწყვეტილება. აღნიშნული გადაწყვეტილების მიხედვით, ქ. ზუგდიდში, შპს „კოლხეთი ცემენტის“ ცემენტის საწარმოს მოწყობა და ექსპლუატაცია დაექვემდებარა გარემოზე ზემოქმედების შეფასებას და კომპანიას დაევალა „გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსის“ მე-8 მუხლით დადგენილი სკოპინგის პროცედურის გავლა.

2020 წლის 10 ივლისს შპს „კოლხეთი ცემენტმა“ უზრუნველყო სამინისტროში სკოპინგის ანგარიშის წარმოდგენა, რაზეც კანონმდებლობის შესაბამისად დაიწყო ადმინისტრაციული წარმოება. აღნიშნული ადმინისტრაციული წარმოების ეტაპზე, დაინტერესებული საზოგადოების მიერ სამინისტროში პროექტთან დაკავშირებით წარმოდგენილ იქნა შენიშვნები და მოსაზრებები, საიდანაც დასტურდებოდა რომ შპს „კოლხეთი ცემენტის“ პროექტზე სამინისტროში მიმდინარე სკოპინგის დასკვნის გაცემის მიზნით დაწყებული ადმინისტრაციული წარმოების პარალელურად მიმდინარეობდა საწარმოს მოწყობითი სამუშაოები და საწარმოს მშენებლობა იმყოფებოდა ფაქტობრივად დასრულების სტადიაზე. კანონდარღვევის ფაქტზე რეაგირების მიზნით აღნიშნული კორესპონდენციები, შესაბამის ფოტომასალასთან ერთად, გადაგზავნილ იქნა სსდ გარემოსდაცვითი ზედამხედველობის დეპარტამენტში. ამასთან - ვინაიდან სამინისტროში წარმოდგენილ სკოპინგის ანგარიშში საქმიანობა განხილული იყო როგორც დაგეგმილი, ხოლო ტერიტორიაზე არსებული რეალობა განსხვავდებოდა ანგარიშში მითითებული ინფორმაციისგან სამინისტრომ მიიღო გადაწყვეტილება ადმინისტრაციული წარმოების შეწყვეტის შესახებ.

შპს „კოლხეთი ცემენტმა“ 2021 წლის 15 იანვარს, სამინისტროში კვლავ წარმოადგინა სკოპინგის ანგარიში, თუმცა ადმინისტრაციული წარმოება პროექტთან დაკავშირებით არ დაწყებულა და კომპანიას ეცნობა რომ სკოპინგის ანგარიში წარმოდგენილი უნდა იქნეს ადგილზე არსებული ფაქტობრივი მდგომარეობის გათვალისწინებით, სადაც შეფასებული და გაანალიზებული უნდა იყოს საწარმოს ტერიტორიაზე ამჟამად არსებული მდგომარეობა და ექსპლუატაციის ეტაპზე მოსალოდნელი შესაძლო ზემოქმედების სახეები. მოცემული გარემოების შემდგომ, სამინისტროს მოთხოვნის შესაბამისად, განახლებული სკოპინგის ანგარიში, ადგილზე არსებული ფაქტობრივი მდგომარეობის გათვალისწინებით, შპს „კოლხეთი ცემენტმა“ წარმოადგინა 2021 წლის 4 თებერვალს.

წარმოდგენილი სკოპინგის ანგარიშიდან დგინდება, რომ შპს „კოლხეთი ცემენტის“ მიერ საპროექტო ტერიტორიაზე ძირითადი სამშენებლო და დანადგარების სამონტაჟო სამუშაოები უკვე ჩატარებულია. სკოპინგის ანგარიშის შესაბამისად, საზედამხედველო ორგანოებმა დაათვალიერეს ტერიტორია და კანონდარღვევაზე შესაბამისი რეაგირება მოახდინეს. საზედამხედველო ორგანოების მიერ ინსპექტირების განხორციელების შემდგომ კომპანიამ სამშენებლო სამუშაოები შეაჩერა. გარემოსდაცვით ნაწილში სსდ გარემოსდაცვითი ზედამხედველობის დეპარტამენტის მიერ განხორციელებულია კანონმდებლობით გათვალისწინებული ღონისძიებები. კერძოდ, ქ. ზუგდიდში, ჯანაშიას ქ. №1-ში მდებარე, შპს "კოლხეთი ცემენტი"-ს კუთვნილი ცემენტის საწარმოს მიმართ 2020 წლის 12 აგვისტოს საქართველოს ადმინისტრაციულ სამართალდარღვევათა კოდექსის 79⁷ მუხლის პირველი ნაწილის შესაბამისად შედგა ადმინისტრაციული სამართალდარღვევის შესახებ №060880 ოქმი და განსახილველად გადაეგზავნა ზუგდიდის რაიონულ სასამართლოს. ზუგდიდის რაიონული სასამართლოს 2021 წლის 10 მარტის დადგენილებით კომპანიას სიტყვიერი შენიშვნა გამოეცხადა, რომელიც სსდ გარემოსდაცვითი ზედამხედველობის დეპარტამენტის მიერ გასაჩივრდა ქუთაისის სააპელაციო სასამართლოში.

სკოპინგის ანგარიშის მიხედვით, საწარმოში შემოყვანილია ელ. მომარაგება, რისთვისაც ტერიტორიაზე განთავსდა ელ. ფარი; ჩატარებულია სილოსების, მილ-წისქვილის საძირკვლების მოწყობის და ბეტონის სამუშაო; დამონტაჟებულია 2 ც 700 ტ-იანი ცემენტის სილოსი; განთავსებულია მილ-წისქვილი და აირგაწმენდის სისტემა; მოწყობილია ანგარი/გადახურვა. სამშენებლო სამუშაოთაგან დარჩენილია: საწარმოო ხაზის განთავსებისთვის განკუთვნილი არსებული შენობის ნაწილობრივი გადახურვა (შენობის დაახლოებით მესამედს არ გააჩნია სახურავი); 700 ტ-იანი ცემენტის სილოსი 1 ც; ტერიტორიის მობეტონება; გამწვანების მოწყობა. დაგეგმილი არ არის საწარმოს ტერიტორიაზე არსებული ძველი შენობების დემონტაჟი. სკოპინგის ანგარიშში, საწარმოს არსებული მდგომარეობა და უკვე მოწყობილი ინფრასტრუქტურული ობიექტები ნაჩვენებია ასევე ფოტომასალის სახით.

სკოპინგის ანგარიშში, კანონმდებლობის შესაბამისად მოცემულია დაგეგმილი საქმიანობისა და მისი განხორციელების ადგილის ალტერნატივების შესახებ ინფორმაცია, ასევე განხილულია ტექნოლოგიური ალტერნატივები, არაქმედების ალტერნატივა და პროექტის საჭიროების დასაბუთება. საპროექტო ტერიტორიის შერჩევის მიზნით განიხილებოდა 2 ალტერნატივა. I - დემურის ქ. #1, ყოფილი ფაიფურის საწარმოს ტერიტორიაზე არსებული არასასოფლო-სამეურნეო მიწის ნაკვეთი და II - ჯანაშიას ქ. N1, ყოფილი ქალაქის ცელულოზის საწარმოს ტერიტორიაზე არსებული არასასოფლო-სამეურნეო მიწის ნაკვეთი და შენობა-ნაგებობები. სკოპინგის ანგარიშის მიხედვით, გარემოსდაცვითი ასევე, ეკონომიკური თვალსაზრისით უპირატესობა მიენიჭა მეორე (II) ალტერნატიულ ლოკაციას.

ზემოაღნიშნულის შესაბამისად, საქმიანობის განხორციელებისათვის განკუთვნილი საპროექტო მიწის ნაკვეთი მდებარეობს ქ. ზუგდიდში, ჯანაშიას ქ. №1-ში შპს „კოლხეთი ცემენტის“ საკუთრებაში არსებულ მიწის ნაკვეთზე. ელექტრონული გადამოწმების მიხედვით, საპროექტო ტერიტორიის საკადასტრო კოდია - 43.31.62.660. ტერიტორიას ესაზღვრება გრუნტის გზა, კერძო სასოფლო-სამეურნეო მიწის ნაკვეთები, ყოფილი ქაღალდის ცელულოზის საწარმო. საპროექტო ტერიტორია ანთროპოგენური ზემოქმედებით სახეცვლილია, წარმოდგენილია ტიპური ტექნოგენული ლანდშაფტი. სკოპინგის ანგარიშის მიხედვით, საწარმოს დასავლეთით, საპროექტო ტერიტორიის საზღვრიდან დაახლოებით 180 მ-ში, მდებარეობს სოფ. ახალბასთუმნის უახლოესი საცხოვრებელი სახლი. ამასთან, ელექტრონული გადამოწმების შესაბამისად დადგინდა რომ - ზემოაღნიშნულ სახლამდე, საპროექტო ნაკვეთის საზღვრიდან 145 მ-ში ფიქსირდება შენობა-ნაგებობა, რომლის ფუნქციური მნიშვნელობა გზმ-ის ეტაპზე საჭიროებს დაზუსტებას.

დაგეგმილია სხვადასხვა მარკის პორტლანდცემენტის წარმოება. კომპანია გეგმავს კლინკერის, თაბაშირის, პემზისა და სხვა დანამატების გარკვეული თანაფარდობით შერევას და წმინდა ფხვნილად დაფქვას. საპროექტო საწარმოში დაგეგმილი არ არის კლინკერის წარმოება. სკოპინგის ანგარიშში განხილულია საწარმოს ტექნოლოგიური ციკლი, მოცემულია ცემენტის წარმოების ტექნოლოგიური ხაზის ამსახველი ტექნოლოგიური ნახაზები, შესაბამისი ექსპლიკაციით. საწარმოს ტექნოლოგიური პროცესი მექანიკურია, იგი გულისხმობს - კლინკერის შეცხოვრილი მყარი ნატეხების დამსხვრევას და თაბაშირით მდიდარ ნედლეულთან და სხვა დანამატებთან ერთად დაფქვას. ძირითადი წარმოების პროცესი განხორციელდება ანგარის ტიპის შენობაში.

საწარმოო ტექნოლოგიური ციკლის მიხედვით, საწარმოში მიღებული ნედლეული დასაწყობდება დახურულ შენობაში. მომზადებული კაზმი ჩაიყრება მასალების მიმღებ ბუნკერში, საიდანაც ლენტური ტრანსპორტიორით დასაფქვავად გადადის ბურთულებიან მილ-წისქვილში. დამფქვავ კამერას მასალა მიეწოდება თანაბარი ინტენსივობით. დაქუცმაცებული მასალა გადადის მზა პროდუქციის კამერაში გადამტვირთველი მოწყობილობის მეშვეობით. წისქვილის (ზომებით 2,2 x 8,5მ) მაქსიმალური წარმადობაა - 8 ტ/სთ. წისქვილიდან მიღებული დაფქული პროდუქცია პნევმოტრანსპორტიორის საშუალებით გადადის შენობის გარეთ განთავსებულ სილოსებში (3 ცალი; თითოეულის მოცულობა - 700 ტონა). საწარმოს წარმადობა იქნება წელიწადში - 24192 ტ. სამუშაო წარიმართება ორცვლიანი რეჟიმით, დღეში 16 საათის განმავლობაში.

მიღებული პროდუქციის სახეები იქნება: პორტლანდცემენტი MC 22.5 (მარკა 300); EN 197 - II CEM II 32.5 ევროპული სტანდარტი (მარკა 400); EN 197 - II CEM II 42.5 ევროპული სტანდარტი (მარკა 500). სილოსებიდან ცემენტი მომხმარებელს მიეწოდება ცემენტომზიდით, ან დაფასოებული სახით (50 კგ-იან ტომრებში). ცემენტის საწარმოებლად საჭირო ნედლეულის შექმნა დაგეგმილია ადგილობრივ ბაზარზე. გამოყენებული იქნება კლინკერი, თაბაშირი, წიდა, ნაყარი, მაგნიტური წიდა, ტუფი, ბაზალტი, ღორღი.

სკოპინგის ანგარიშის მიხედვით, წისქვილზე დამონტაჟებული იქნება ჰაერგამწმენდი მოწყობილობა (200-2000 მმ-იანი ქსოვილოვანი ფილტრებით), რომლის მტვრის დაჭერის ეფექტი აღწევს - 99,96 %-ს. გარკვეული პერიოდულობით, საჭირო იქნება ქსოვილის გაწმენდა/გამოცვლა.

საპროექტო ცემენტის საწარმო წყლის გამოყენებას არ საჭიროებს. წყალი საწარმოში გამოიყენება მხოლოდ მოსამსახურე პერსონალის სასმელ-სამეურნეო მიზნებისათვის. სკოპინგის ანგარიშის მიხედვით, პროექტის ფარგლებში წყალმომარაგება

განხორციელდება ავტოცისტერნებით, ასევე შემოტანილი იქნება ბუტილირებული წყალი. ტერიტორიაზე არ არსებობს საკანალიზაციო სისტემა, შესაბამისად დაგეგმილია ჰერმეტიკული მოცულობის მოწყობა, სადაც მოხდება საკანალიზაციო წყლის შეგროვება. პერიოდული გაწმენდა გათვალისწინებულია სათანადო სამსახურთან დადებული ხელშეკრულების საფუძველზე.

სკოპინგის ანგარიშის მიხედვით, წარმოების პროცესში მოსალოდნელია, საყოფაცხოვრებო, საწარმოო, მათ შორის სახიფათო ნარჩენების წარმოქმნა. საყოფაცხოვრებო ნარჩენები სათანადო ხელშეკრულების საფუძველზე გატანილი იქნება ქ. ზუგდიდის საყოფაცხოვრებო ნარჩენების პოლიგონზე. სახიფათო ნარჩენები გარემოსდაცვითი პირობების შესაბამისად განთავსდება დროებითი განთავსების უბანზე და გადაეცემა აღნიშნული ნარჩენების მართვაზე სათანადო ნებართვის მქონე კომპანიებს.

საწარმოო პროფილის გათვალისწინებით მოსალოდნელი ზემოქმედება გარემოზე ძირითადად დაკავშირებული იქნება ატმოსფერული ჰაერის დაბინძურებასთან და ხმაურის გავრცელებასთან. აღსანიშნავია, რომ პროექტის სპეციფიკის და უახლოეს მოსახლემდე მანძილის გათვალისწინებით გზშ-ის ეტაპზე მნიშვნელოვანია დეტალურად შეფასდეს ატმოსფერულ ჰაერზე ზემოქმედების საკითხები, მათ შორის საპროექტო ჰაერგამწმენდი მოწყობილობის ეფექტურობა.

ადმინისტრაციული წარმოების ეტაპზე სამინისტროში წარმოდგენილ იქნა ქ. ზუგდიდის ენგურქალაქდკომბინატის დასახლების და ზუგდიდის მუნიციპალიტეტის სოფ. ახალაბასთუმნის, შამგონის და ინგირის მოსახლეობის კოლექტიური განცხადება, სადაც მკაფიოდაა დაფიქსირებული საზოგადოების პროტესტი პროექტის განხორციელებასთან დაკავშირებით, ასევე მოთხოვნილია უკვე მოწყობილი ინფრასტრუქტურის დემონტაჟი და საწარმოს სხვა ლოკაციაზე გადატანა, კერძოდ - ისეთ პერიფერიაზე, სადაც არ იქნება მჭიდროდ დასახლებული უბნები და სხვა ისეთი ობიექტები, სადაც ადამიანების დიდი რაოდენობაა დასაქმებული.

ადმინისტრაციული წარმოების ეტაპზე სამინისტრომ უზრუნველყო წარმოდგენილი სკოპინგის ანგარიშის შესახებ ინფორმაციის კანონმდებლობით დადგენილი წესით გავრცელება, მათ შორის ინფორმაცია განთავსდა სამინისტროს ოფიციალურ ვებგვერდზე, ზუგდიდის მუნიციპალიტეტის მერიის საინფორმაციო დაფაზე და ოფიციალურ ვებგვერდზე. ახალი კორონავირუსის გავრცელების პრევენციის მიზნით, 2020 წლის 18 სექტემბერს „გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსში“ განხორციელებული ცვლილების შესაბამისად, ზემოაღნიშნული პროექტის სკოპინგის ანგარიშის საჯარო განხილვა გაიმართა დისტანციურად, კომუნიკაციის ელექტრონული საშუალების, Webex-ის აპლიკაციის გამოყენებით, 2021 წლის 22 თებერვალს. საჯარო განხილვას ესწრებოდნენ გარემოს დაცვის და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს, ქ. ზუგდიდის მუნიციპალიტეტის მერიის, შპს „კოლხეთი ცემენტის“, შპს „გამა კონსალტინგის“, აიკპ „მწვანე ალტერნატივას“, სამოქალაქო მოძრაობა „სამეგრელოს ხმის“ წარმომადგენლები, ასევე ქ. ზუგდიდის, სოფ. ახალაბასთუმნის მაცხოვრებლები და სხვა დაინტერესებული საზოგადოების წევრები. საჯარო განხილვაზე გამოთქმული შენიშვნები და მოსაზრებები, რომელთა შესახებ შესაბამისი განმარტებები გააკეთეს სამინისტროს, კომპანიისა და საკონსულტაციო ორგანიზაციის წარმომადგენლებმა, აისახა სკოპინგის ანგარიშის საჯარო განხილვის ოქმში. საჯარო განხილვაზე, დამსწრე საზოგადოების მხრიდან, გამოიკვეთა დადებითი და უარყოფითი პოზიციები, განწყობები პროექტის განხორციელების მიმართ. საჯარო განხილვაზე დაფიქსირებული შენიშვნები ძირითადად ეხებოდა კომპანიის მიერ უნებართვოდ განხორციელებულ მოწყობით სამუშაოებს, დაგეგმილი საქმიანობის ფარგლებში გარემოზე, მათ შორის ადამიანის ჯანმრთელობაზე, მოსალოდნელი ზემოქმედების საკითხებს. აღნიშნულ საკითხებთან დაკავშირებით განმარტებები გააკეთეს

სამინისტროსა, მუნიციპალიტეტისა და კომპანიის წარმომადგენლებმა. კერძოდ აღნიშნა, რომ სახედამხედველო ორგანოების მხრიდან უნებართვო მშენებლობაზე განხორციელდა, კანონით განსაზღვრული სათანადო ღონისძიებები და შეჩერდა საწარმოს მშენებლობა, ამასთან მუნიციპალიტეტის შესაბამისი სამსახურის მიერ მიღებულ იქნა განკარგულება ობიექტის დემონტაჟის შესახებ (რომელიც კომპანიის მხრიდან ზუგდიდის მუნიციპალიტეტის მერიამ გასაჩივრებული). ზემოქმედების საკითხებთან დაკავშირებით დამსწრე საზოგადოებას განემარტა, რომ დეტალური შეფასებები, კვლევები და შესაბამისი დასკვნები წარმოდგენილი იქნება გარემოზე ზემოქმედების შეფასების ეტაპზე. შპს „კოლხეთი ცემენტის“ წარმომადგენელმა, აღნიშნა, რომ საჯარო განხილვაზე გამოთქმული ყველა კითხვა/შენიშვნა/მოსაზრება ჩანიშნული აქვს და გათვალისწინებული იქნება გზმ-ის ანგარიშის მომზადების ეტაპზე. საჯარო განხილვის მსვლელობის დროს შპს „კოლხეთი ცემენტის“ სამართალდარღვევაზე ზუგდიდის მუნიციპალიტეტის მერიამ მიმდინარე ადმინისტრაციული წარმოების პროცედურებზე კომენტარი გააკეთა ზუგდიდის მერიის ზედამხედველობის სამსახურის წარმომადგენელმა. ამასთან, აღნიშნულ საკითხებთან დაკავშირებით სამინისტროს წარმომადგენელმა თხოვნით მიმართა მერიის წარმომადგენელს შესაბამისი საქმის წარმოების მასალების მოწოდებასთან დაკავშირებით. თუმცა განხილვის შემდგომ ზემოაღნიშნულ საკითხებთან დაკავშირებით მერიის მხრიდან ინფორმაცია სამინისტროში არ წარმოდგენილა.

ადმინისტრაციული წარმოების ეტაპზე (საჯარო განხილვის შემდგომ) ქ. ზუგდიდის მუნიციპალიტეტის მერიამ, გადაგზავნილ იქნა წერილი შპს „კოლხეთის ცემენტის“ პროექტზე მერიამ მიმდინარე ადმინისტრაციული წარმოების მასალებისა და საქმიანობის განხორციელების მიზანშეწონილობაზე მუნიციპალიტეტის პოზიციის მიღების მიზნით. ქ. ზუგდიდის მუნიციპალიტეტის მერიის მიერ მოწოდებული წერილის თანახმად, ზუგდიდის მუნიციპალიტეტის მერიამ დასრულდა ადმინისტრაციული წარმოება შპს „კოლხეთი ცემენტის“ მიერ უნებართვოდ დაწყებული საქმიანობის შესახებ გამოვლენილ სამართალდარღვევაზე. ამასთან, ადგილობრივი თვითმმართველობა მიესალმება, ისეთ სამეწარმეო საქმიანობას, რომელიც მოქმედი კანონმდებლობის სრული დაცვით განხორციელდება. ამასთან წარმოდგენილ იქნა შპს „კოლხეთი ცემენტის“ უნებართვო საქმიანობასთან დაკავშირებით ქ. ზუგდიდის მუნიციპალიტეტის მერიამ მიმდინარე ადმინისტრაციული წარმოების მასალები და შესაბამისი გადაწყვეტილება. კერძოდ, როგორც წარმოდგენილი ინფორმაციით დგინდება - ზუგდიდის მუნიციპალიტეტის მერის 2021 წლის 22 მარტის ბრძანებით ბათილად იქნა ცნობილი ზუგდიდის მუნიციპალიტეტის მერიის ზედამხედველობის სამსახურის მიერ შესაბამისი დადგენილებით განსაზღვრული გადაწყვეტილება უნებართვოდ წარმოებული მშენებლობის დემონტაჟის ნაწილში.

ზემოაღნიშნული პროექტის სკოპინგის ანგარიშთან დაკავშირებით წერილობითი შენიშვნები/მოსაზრებები სამინისტროში დააფიქსირა, ასევე ააიპ „მწვანე ალტერნატივამ“. ააიპ „მწვანე ალტერნატივას“ მიერ დაფიქსირებული შენიშვნები ძირითადად ეხებოდა შპს „კოლხეთი ცემენტის“ მიერ უკანონოდ დაწყებულ საქმიანობას, უკვე ჩატარებულ სამუშაოებს, აღნიშნულთან დაკავშირებით სამინისტროს რეაგირებას, პროექტის სამინისტროში წარმოდგენის საკანონმდებლო საფუძველს და მიმდინარე ადმინისტრაციულ წარმოების კანონიერებას. ამასთან აღნიშნული იყო რომ წარმოდგენილ სკოპინგის ანგარიშზე შეუძლებელია გაიცეს დადებითი დასკვნა. ააიპ „მწვანე ალტერნატივას“ მიერ დაფიქსირებულ საკითხებთან მიმართებაში აღსანიშნავია, რომ სამინისტრომ შპს „კოლხეთი ცემენტის“ პროექტთან დაკავშირებით ჯერ კიდევ 2020 წლის აგვისტოს პერიოდში, უნებართვო მშენებლობაზე მიღებული კორექციონირების საფუძველზე, საკითხის შესწავლისა და შემდგომი რეაგირების მიზნით უზრუნველყო სსდ გარემოსდაცვითი ზედამხედველობის დეპარტამენტის ინფორმირება. დეპარტამენტის

მიერ მოწოდებული ინფორმაციით, დადგინდა რომ ადმინისტრაციული წარმოების პარალელურად, შპს „კოლხეთი ცემენტი“ ახორციელებდა სამშენებლო და დანადგარების სამონტაჟო სამუშაოებს. გამოვლენილ დარღვევებთან დაკავშირებით გარემოსდაცვითი ზედამხედველობის დეპარტამენტმა განახორციელა კანონმდებლობით განსაზღვრული ღონისძიებები. ზემოაღნიშნული გარემოებების შემდგომ, ვინაიდან გაირკვა, რომ ტერიტორიაზე არსებული რეალობა განსხვავდება ანგარიშში მითითებული ინფორმაციისგან, სამინისტრომ მიიღო გადაწყვეტილება სკოპინგის დასკვნის მიღების მიზნით 2020 წლის ივლისში დაწყებული ადმინისტრაციული წარმოების შეწყვეტის შესახებ. 2021 წლის 4 თებერვალს კომპანიამ სამინისტროში წარმოადგინა განახლებული სკოპინგის განცხადება ადგილზე არსებული, ფაქტობრივი მდგომარეობის გათვალისწინებით, ხოლო ვინაიდან გარემოზე ზემოქმედების შესწავლას საქმიანობა საჭიროებს, როგორც მოწყობის, ისე ექსპლუატაციის ეტაპზე და ზემოქმედების შესწავლის/შეფასებისთვის უკვე განხორციელებულ საქმიანობაზე კოდექსი არ ითვალისწინებს სხვა პროცედურის გავლას პროექტთან დაკავშირებით დაიწყო ადმინისტრაციული წარმოება სკოპინგის დასკვნის გაცემის მიზნით. აღსანიშნავია რომ საზედამხედველო ორგანოების მიერ გამოვლენილი დარღვევის შემდგომ საწარმოს მოწყობითი სამუშაოები არ განახლებულა და საქმიანობა არ დაწყებულა.

ადმინისტრაციული წარმოების პროცესში, საჯარო განხილვაზე და სამინისტროში წერილობით დაფიქსირებული, საფუძვლიანი შენიშვნები/მოსაზრებები აისახა სკოპინგის დასკვნაში - გზშ-ის ანგარიშის მომზადებისათვის საჭირო კვლევების, მოსაპოვებელი და შესასწავლი ინფორმაციის ჩამონათვალში.

სკოპინგის ანგარიშის შესაბამისად, შესწავლილ იქნა საპროექტო ტერიტორია. ჩატარებული კვლევითი სამუშაოების შედეგად, მოხდა გარემოზე და ადამიანის ჯანმრთელობაზე მოსალოდნელი ძირითადი ზემოქმედების წყაროების, სახეებისა და ობიექტების იდენტიფიცირება.

სკოპინგის პროცედურის შედეგად განსაზღვრული და დადგენილი იქნა დაგეგმილი საქმიანობის გზშ-ის ანგარიშის მომზადებისათვის საჭირო კვლევების, მოსაპოვებელი და შესასწავლი ინფორმაციის ჩამონათვალი და გზშ-ის პროცესში დეტალურად შესასწავლი ზემოქმედების სახეები.

გზშ-ის ანგარიშის მომზადებისათვის საჭირო კვლევების, მოსაპოვებელი და შესასწავლი ინფორმაციის ჩამონათვალი

1. **გზშ-ის ანგარიში უნდა მოიცავდეს** „გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსის“ მე-10 მუხლის მესამე ნაწილით დადგენილ ინფორმაციას;
2. **გზშ-ის ანგარიშს უნდა დაერთოს** „გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსის“ მე-10 მუხლის მეოთხე ნაწილით განსაზღვრული დოკუმენტაცია;
3. **გზშ-ის ანგარიშში წარმოდგენილი უნდა იყოს** სკოპინგის ანგარიშში მითითებული (განსაზღვრული, ჩასატარებელი) კვლევების შედეგები, მოპოვებული და შესწავლილი ინფორმაცია, გზშ-ის პროცესში დეტალურად შესწავლილი ზემოქმედებები და შესაბამისი შემცირების/შერბილების ღონისძიებები;
- 3.1. **გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსის მე-10 მუხლის მე-2 ნაწილის შესაბამისად გზშის ანგარიში ხელმოწერილი უნდა იყოს იმ პირის/პირების მიერ,**

რომელიც/რომლებიც მონაწილეობდა/მონაწილეობდნენ მის მომზადებაში, მათ შორის, კონსულტანტის მიერ.

4. გზშ-ის ანგარიშში წარმოდგენილი უნდა იყოს:

- პროექტის საჭიროების დასაბუთება;
- დაგეგმილი საქმიანობის დეტალური აღწერა;
- პროექტის ფარგლებში უკვე შესრულებული და შესასრულებელი სამუშაოების შესახებ დეტალური ინფორმაცია, შესაბამისი ფოტომასალით;
- საპროექტო ტერიტორიების დეტალური აღწერა. მათ შორის საპროექტო ტერიტორიების საკადასტრო კოდი, ფართობი, Shp ფაილები, GPS კოორდინატები;
- საწარმოს განთავსების ადგილის გარემოს არსებული მდგომარეობის ანალიზი;
- პროექტის ალტერნატიული ვარიანტები, შესაბამისი დასაბუთებით მათ შორის არაქმედების ალტერნატივა, ტექნოლოგიური ალტერნატივები, ობიექტის განთავსების ალტერნატივა, და გარემოსდაცვითი თვალსაზრისით შერჩეული დასაბუთებული ალტერნატივები. **გზშ-ის ანგარიშის შესაბამის ქვეთავში, დეტალურად უნდა იქნეს დასაბუთებული ობიექტის განთავსების ალტერნატივებიდან შერჩეული ადგილმდებარეობის გარემოსდაცვითი, სოციალური, ეკონომიკური და ტექნიკური უპირატესობები;**
- იმ შემთხვევაში, თუ საქმიანობის განხორციელება შერჩეულ ტერიტორიაზე არ იქნება სათანადოდ დასაბუთებული გარემოსდაცვითი კუთხით, განხილული უნდა იყოს ალტერნატიულ ტერიტორიაზე საწარმოს განთავსების საკითხი;
- საპროექტო ტერიტორიიდან დაზუსტებული მანძილი უახლოეს საცხოვრებელ სახლებამდე (მდებარეობის მითითებით);
- ინფორმაცია 500-მ რადიუსის საზღვრებში არსებული მოქმედი ნებისმიერი ტიპის წარმოების შესახებ, მათ შორის საწარმოს ტერიტორიის საკადასტრო საზღვრიდან 380 მ-ში მდებარე სასაქონლო ბეტონისა და ბეტონის ნაკეთობების წარმოების საამქროს შესახებ;
- საპროექტო ობიექტის გენერალური გეგმა, მაღალი გარჩევადობით და შესაბამისი ექსპლიკაციით, სადაც დატანილი იქნება ყველა, არსებული და საპროექტო, ინფრასტრუქტურული ობიექტი;
- საწარმოს ტექნოლოგიური სქემის და ციკლის დეტალური აღწერა, შესაბამისი თანმიმდევრობით;
- საპროექტო ობიექტის წარმადობა და ფიზიკური მახასიათებლები;
- საწარმოს დანადგარების, ტექნოლოგიური მოწყობილობებისა და ტექნოლოგიური უბნების აღწერა;
- დეტალური ინფორმაცია ატმოსფერული ჰაერის დაბინძურების პრევენციის მიზნით გათვალისწინებული გამწმენდი აპარატების (ტექნიკური პარამეტრებისა და ეფექტურობის შესახებ) შესახებ;
- მტვერდამჭერის მიერ დაჭერილი მტვრის მართვის შესახებ ინფორმაცია;
- ინფორმაცია გამოყენებული ნედლეულისა და დანამატების შესახებ. მათ შორის ნედლეულით, დანამატებით მომარაგების, რაოდენობისა და დასაწყობების პირობების შესახებ დეტალური ინფორმაცია;
- წარმოდგენილი უნდა იყოს დეტალური ინფორმაცია, პროექტის ფარგლებში წარმოქმნილი ნარჩენების შესახებ. ასევე მოცემული უნდა იყოს ინფორმაცია (კოდი, დასახელება, რაოდენობა) იმ ნარჩენების შესახებ, რომელსაც კომპანია იყენებს ცემენტის წარმოების პროცესში დანამატად;

- საპროექტო ობიექტის სასმელ-სამეურნეო და ტექნიკური წყალმომარაგების შესახებ ინფორმაცია;
- წყალმომარაგების სისტემის განლაგება და ტექნიკური მონაცემები, მოხმარებული წყლის რაოდენობრივი მაჩვენებლების შესახებ ინფორმაცია;
- სამეურნეო-ფეკალური წყლების მართვის საკითხები;
- კანალიზაციის სქემა გენ-გეგმაზე დატანით;
- საპროექტო ტერიტორიაზე და ტექნოლოგიურ უბნებზე წარმოქმნილი სანიაღვრე წყლების მართვის შესახებ დეტალური ინფორმაცია (შესაბამისი სქემატური ნახაზების მითითებით);
- საწარმოს სახანძრო უსაფრთხოების საკითხები, ასევე ხანძარსაწინააღმდეგო ღონისძიებების აღწერა;
- ინფორმაცია საწარმომდე მისასვლელი გზების შესახებ;
- **ნედლეულის/პროდუქციის ტრანსპორტირების მარშრუტების შესახებ დეტალური ინფორმაცია (რუკაზე ჩვენებით, სქემატური ნახაზებით). მათ შორის წარმოდგენილი უნდა იყოს ტრანსპორტირების გეგმა-გრაფიკი, ნედლეულის/პროდუქციის შემოტანის და გატანის პროცედურების სიხშირის მითითებით. ამასთან მნიშვნელოვანია გათვალისწინებულ იქნეს დასახლებულ პუნქტ(ებ)ში გადაადგილების შესაბამისი პირობები, მაგ: დაბალი სიჩქარე, სამოდრაო გზის მორწყვა, ძარის გადახურვა, ღამის საათებში მოძრაობის აკრძალვა;**
- ნედლეულის/პროდუქციის ტრანსპორტირების სქემის და გეგმა-გრაფიკის მუნიციპალიტეტთან შეთანხმების დამადასტურებელი დოკუმენტაცია.
- დეტალური ინფორმაცია საპროექტო ტერიტორიის ფარგლებში გამწვანებითი ღონისძიებების შესახებ, გენ-გეგმაზე მითითებით. მათ შორის მიზანშეწონილია გამწვანების ზოლი მოეწყოს უახლოესი დასახლებული პუნქტების მხარეს;
- დასაქმებული ადამიანების რაოდენობა, მათ შორის დასაქმებულთა შორის ადგილობრივი მოსახლეობის წილი, ასევე პერსონალის პროფესიული და ტექნიკური სწავლების შესახებ ინფორმაცია;

5. პროექტის განხორციელების შედეგად გარემოზე მოსალოდნელი ზემოქმედების შეფასება გარემოს თითოეული კომპონენტისათვის:

- პროექტის ფარგლებში მოსალოდნელი ზემოქმედება ატმოსფერულ ჰაერზე, სადაც მოცემული უნდა იყოს:
  - ატმოსფერულ ჰაერში მავნე ნივთიერებათა გამოყოფისა და გაფრქვევის წყაროები (გენ-გეგმაზე მითითებით), გაფრქვეული მავნე ნივთიერებები, გაბნევის ანგარიში;
  - ატმოსფერულ ჰაერზე ზემოქმედების პრევენციული და შემარბილებელი ღონისძიებები;
  - ატმოსფერული ჰაერის ხარისხის მონიტორინგის გეგმა;
  - გათვალისწინებული უნდა იყოს ატმოსფერული ჰაერის ხარისხის უწყვეტი ავტომატური მონიტორინგის დანერგვისა და განხორციელების, მონიტორინგის შედეგების ონლაინ რეჟიმში ხელმისაწვდომობის საკითხი;
  - დეტალური ინფორმაცია ჰაერგამწოვი, ჰაერგამწმენდი, აირმტვერდამჭერი სისტემის შესახებ (საპასპორტო მონაცემები; ეფექტურობის დამადასტურებელი დეტალური მონაცემები);
  - ატმოსფერულ ჰაერში გაფრქვეულ მავნე ნივთიერებათა ზღვრულად დასაშვები გაფრქვევის ნორმების პროექტი;

- პროექტის ფარგლებში ხმაურის გავრცელებით მოსალოდნელი ზემოქმედების შეფასება (ხმაურის ყველა წყაროს გენ-გეგმაზე დატანით), შესაბამისი შემარბილებელი ღონისძიებებისა და მონიტორინგის საკითხების მითითებით;
- ზემოქმედება ნიადაგის/გრუნტის ხარისხზე და შესაბამისი შემარბილებელი ღონისძიებები;
- გეოლოგიური გარემოს ფონური მდგომარეობის აღწერა და გეოლოგიურ გარემოზე შესაძლო ზემოქმედების შეფასება;
- მიწისქვეშა/გრუნტის წყლების დაბინძურებისა და შესაბამისი პრევენციული/შემარბილებელი ღონისძიებების შესახებ ინფორმაცია;
- ბიოლოგიურ გარემოზე ზემოქმედების შეფასება, შესაბამისი შემარბილებელი ღონისძიებების მითითებით;
- ნარჩენების წარმოქმნით და გავრცელებით მოსალოდნელი ზემოქმედების შეფასება;
- **საპროექტო ობიექტის მოსახლეობასთან სიახლოვის გათვალისწინებით მნიშვნელოვანია გზშ-ის ანგარიშში დეტალურად იქნეს ასახული პროექტის განხორციელებით გამოწვეული ზემოქმედების შეფასება სოციალურ გარემოზე, ასევე განსაზღვრული იყოს ადამიანის ჯანმრთელობასთან, უსაფრთხოებასთან დაკავშირებული რისკები, შესაბამისი შემარბილებელი ღონისძიებების მითითებით;**
- ისტორიულ-კულტურულ და არქეოლოგიურ ძეგლებზე ზემოქმედების შეფასება;
- ზემოქმედება სატრანსპორტო ნაკადებზე და შესაბამისი შემარბილებელი ღონისძიებები;
- **ნედლეულის/პროდუქციის ტრანსპორტირებით მოსალოდნელი ზემოქმედების შეფასება და ტრანსპორტირების შედეგად გამოწვეული ზემოქმედების შემცირების მიზნით შესაბამისი შემარბილებელი ღონისძიებები;**
- ინფორმაცია კუმულაციური ზემოქმედების შესახებ. პროექტის ფარგლებში მოსალოდნელი კუმულაციური ზემოქმედების შეფასება გარემოს თითოეული კომპონენტისათვის, შესაბამისი შემარბილებელი ღონისძიებების მითითებით;
- ავარიულ სიტუაციებზე რეაგირების გეგმა;
- პროექტის ფარგლებში შემუშავებული კონკრეტული სახის შემარბილებელი ღონისძიებები, შესაბამისი გეგმა-გრაფიკის მითითებით;
- პროექტის ფარგლებში შემუშავებული გარემოსდაცვითი მონიტორინგის გეგმა, შესაბამისი საკონტროლო წერტილების მითითებით;
- გზშ-ს ფარგლებში შემუშავებული ძირითადი დასკვნები, რეკომენდაციები და საქმიანობის განხორციელების პროცესში განსახორციელებელი ძირითადი ღონისძიებები;
- სკოპინგის ეტაპზე, საჯარო განხილვის დროს საზოგადოების მიერ დაფიქსირებული მოსაზრებების/შენიშვნების/პოზიციების შეფასება და განსახორციელებელი ღონისძიებების დეტალური აღწერა.

6. შენიშვნები, რომლებიც გათვალისწინებული უნდა იქნეს გზშ-ის ანგარიშში:

- გზშ-ის ანგარიშში წარმოდგენილი უნდა იქნეს ადგილზე არსებული ფაქტობრივი მდგომარეობის გათვალისწინებით, სადაც შეფასებული და გაანალიზებული უნდა იყოს საწარმოს ტერიტორიაზე ამჟამად არსებული მდგომარეობა და ექსპლუატაციის ეტაპზე მოსალოდნელი შესაძლო ზემოქმედების სახეები;

- სკოპინგის ანგარიშის მიხედვით, საწარმოს ნედლეულს წარმოადგენს წიდა. იმ შემთხვევაში, თუ აღნიშნული წიდა წარმოადგენს ნარჩენს, მოცემული გარემოების გათვალისწინებით, საქმიანობა განხილული უნდა იქნას, ასევე როგორც ნარჩენების აღდგენა („გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსის“ II დანართის 10.3 პუნქტის თანახმად) და „გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსის“ II დანართის მე-5 პუნქტის 5.4 ქვეპუნქტთან ერთად, გზმ-ის ანგარიში წარმოადგენილი უნდა იქნას ასევე ზემოაღნიშნული პუნქტის გათვალისწინებით;
- გზმ-ის ანგარიშში ცალკე ქვეთავის სახით წარმოადგენილი იქნეს ქ. ზუგდიდის ატმოსფერული ჰაერის დაბინძურების არსებული მდგომარეობის შესახებ ინფორმაცია. ამასთან ქ. ზუგდიდში ჰაერის არსებული მდგომარეობის გათვალისწინებით, გზმ-ის ანგარიშში განისაზღვროს რამდენად შეცვლის დაგეგმილი წარმოება ატმოსფერული ჰაერის დაბინძურების საერთო ფონს;
- სკოპინგის ანგარიშში, მითითებული საკადასტრო კოდი (ს/კ:43.31.62.587) და მიწის ნაკვეთების საერთო ფართობი საჭიროებს დაზუსტებას;
- საწარმოო ტერიტორიის სიახლოვეს სასოფლო-სამეურნეო მიწის ნაკვეთების არსებობის გათვალისწინებით, მნიშვნელოვანია გზმ-ის ეტაპზე წარმოადგენილ იქნეს საწარმოს ფუნქციონირების შედეგად სასოფლო-სამეურნეო სავარგულეებზე და იქ წარმოებული პროდუქციის ხარისხზე ზემოქმედების საკითხი; ;
- სკოპინგის ანგარიშში, ისევე როგორც საჯარო განხილვის მსვლელობის დროს ცემენტის საწარმოს ლოკაციის აღწერისთვის გამოყენებული იქნა სიტყვა „პერიფერია“, რომელიც დაინტერესებული საზოგადოების მხრიდან მწვავე კრიტიკის საგნად იქცა და აღინიშნა, რომ საწარმოს მდებარეობა (ქ. ზუგდიდი, ჯანაშიას ქუჩა) წარმოადგენს არა პერიფერიას, არამედ ქ. ზუგდიდის ერთ-ერთ მჭიდრო დასახლებულ ტერიტორიას. **ზემოაღნიშნული გარემოება გზმ-ის ეტაპზე საჭიროებს სათანადო დასაბუთებას და აღნიშნული მახასიათებლის გათვალისწინებას საწარმოსთვის შერჩეული ლოკაციის აღწერისა და შეფასების ნაწილში;**
- პროექტის საჯარო განხილვაზე ყურადღება გამახვილდა მავნე ნივთიერებების ადამიანის ჯანმრთელობაზე ზეგავლენის საკითხზე. კერძოდ, შენიშვნის ავტორი აღნიშნავდა, რომ ცემენტი შეიცავს მავნე ზეგავლენის მქონე სხვადასხვა შენაერთებს, რომელთა გარდაქმნა ხდება თავისუფალ სივრცეში და მოქალაქის განმარტებით კიბოს გამომწვევი მიზეზი შეიძლება გახდეს. **საჯარო განხილვაზე დასმული ზემოაღნიშნული საკითხი, გზმ-ის ეტაპზე საჭიროებს დაზუსტებას/განმარტებას და სათანადო შეფასებას;**
- შპს „კოლხეთი ცემენტი“ ცემენტის წარმოების პროექტის სკოპინგის ანგარიშზე ჩატარებულ საჯარო განხილვაზე დამსწრე საზოგადოების მნიშვნელოვანმა ნაწილმა დააფიქსირდა უარყოფითი პოზიცია პროექტის განხორციელებასთან დაკავშირებით. პროექტის განხორციელება ადგილობრივმა მოსახლეობამ გააპროტესტა, ასევე სამინისტროში დაფიქსირებული კოლექტიური განცხადების სახით. **ზემოაღნიშნული გარემოებების გათვალისწინებით მნიშვნელოვანია გზმ-ის ეტაპზე წარმოადგენილი იქნეს - პროექტთან დაკავშირებით ადგილობრივი მოსახლეობის ინფორმირების, მათი პოზიციების, დამოკიდებულების, აზრის გათვალისწინების ამსახველი ინფორმაცია. ამასთან წარმოადგენილ იქნეს ადგილობრივ მოსახლეობასთან შესაბამისი შეთანხმების (ასეთის არსებობის შემთხვევაში) დამადასტურებელი დოკუმენტაცია;**
- ცალკე დანართის სახით წარმოადგენილი უნდა იყოს კომპანიის უნებართვო საქმიანობასთან დაკავშირებით განხორციელებული სამართლებრივი

პროცედურების შესახებ ინფორმაცია, შესაბამისი ორგანოების მხრიდან მიღებულ გადაწყვეტილებებთან ერთად;

- გზშ-ის ანგარიში შედგენილი უნდა იყოს მოქმედი კანონმდებლობის, განსაკუთრებით სკოპინგის დასკვნით განსაზღვრული მითითებების სრული დაცვით. გზშ-ის ანგარიშში მოცემული უნდა იყოს სკოპინგის დასკვნით განსაზღვრული თითოეული საკითხის შესახებ ინფორმაცია შესაბამისი თანმიმდევრობით.
- გზშ-ის ანგარიშში წარმოდგენილი უნდა იყოს ინფორმაცია სკოპინგის დასკვნით გათვალისწინებული საკითხების შესაბამისად, ერთიანი ცხრილის სახით.

დასკვნითი ნაწილი:

სკოპინგის დასკვნის მიღების მიზნით სამინისტროში შპს „კოლხეთი ცემენტის“ მიერ წარმოდგენილი, ქ. ზუგდიდში ცემენტის წარმოების პროექტზე **სავალდებულოა გზშ-ის ანგარიში მომზადდეს** წინამდებარე სკოპინგის დასკვნით გათვალისწინებული კვლევების, მოსაპოვებელი, შესასწავლი ინფორმაციის და წარმოსადგენი დოკუმენტაციის მიხედვით.